

De paddentrek, collectie Natuurlijk Delfland

De paddentrek in Delfland

Door: Geert van Poelgeest

Al sinds 1988 organiseert de KNNV Natuurlijk Delfland het overzetten van de paddentrek.

Wat is de ontwikkeling geweest in deze periode?

Onze afdeling is in 1985 opgericht, na enkele jaren zei een lid: "We moeten ons concentreren". Dat vond het bestuur ook en er werd besloten om een jaarthema te kiezen. We kozen voor de citroenvlinder. In het verlengde van onze doelen voor de leden en daarbuiten werd dit thema in de publiciteit gebracht. Het resultaat was dat er 30 waarnemingen van de citroenvlinder werden gemeld. We vonden dit een uitstekend resultaat en het jaar daarop werd het thema kikkers, padden en salamanders. We kregen toen berichten binnen dat er op diverse plekken padden werden doodgereden. Zo ga je natuurlijk niet om met deze dieren. Alle leden werden gebeld en vele waren bereid om te helpen met overzetten.

De oproep om mee te helpen leverde ook de nodige jaarlijkse paddenoverzetters op. Het jaar daarop kwam er ook een oproep om op de gemelde plekken de padden over te zetten. We begonnen in Delft op de Kerkpolderweg, Abtswoude en in Pijnacker op de Oude Leedeweg.

Een paar anekdotes.

In een sportwagen zaten een robuuste man en een frêle vrouw. Toen hij voor het hek moest stoppen die de locatie voor het wegverkeer afsloot wilde hij toch doorrijden. De vrouw sloeg met haar vuisten op zijn brede borst en ze schreeuwde "Ga terug, ga terug!". Hij keerde de auto en reed weg. Op een andere plek zagen twee paddenoverzetters een man in de sloot liggen. Zij hebben hem eruit gehaald. Hij was dronken en het had geen paar minuten langer moeten duren want dan had hij het niet overleefd.

Ontwikkelingen bij de locaties.

Net als de eerste melding in 1989 werden we in de loop van de jaren door bewoners gewaarschuwd als zij de nodige dode padden zagen. De werkwijze die we ontwikkelden was dat de meldende de locatie ging monitoren om te zien of er voldoende padden aanwezig waren om er een overzetlocatie van te maken. Onze grens is 100 kikkers, padden en salamanders. Met dit aantal blijven de paddenoverzetters gemotiveerd. In de loop van de jaren zijn er ook locaties verdwenen: Berkel, Bleiswijk, Bergschenhoek, Delft (Brasserskade) en Pijnacker (Oude Leede). De oorzaken zijn lang niet altijd duidelijk. Bij de Brasserskade verdween een bosje waarin de padden overwinterden. De Middelweg was een giga locatie, deze stortte in en na een paar jaar herstelde deze zich.

Westland is altijd een zwak gebied geweest met de paddentrek, behalve dan Monster tegen de duinen aan. Gezien de voort-

durende overschrijdingen van de normen voor bestrijdingsmiddelen en de vele hoge beschoeiingen verbaast ons dat niet. De rode Amerikaanse rivierkreeft speelt bij alle locaties een grote rol.

Ook Rotterdam kwam erbij, in het noorden van de stad.

In 2025 hebben we op 23 locaties de amfibieën overgezet, op negen locaties gemonitord en op drie locaties de putten nagekeken.

Ontwikkeling paddenoverzetters.

In mijn herinnering startten we met circa tien personen. De huidige aantallen zijn tussen de 300 en 500 personen, precies weten we dat niet. Mensen nemen ook familie en burens mee.

Ook hebben we regelmatig scholieren die hun afstudeeropdracht of stage bij de paddentrek volbrengen.

Ontwikkelingen aantallen.

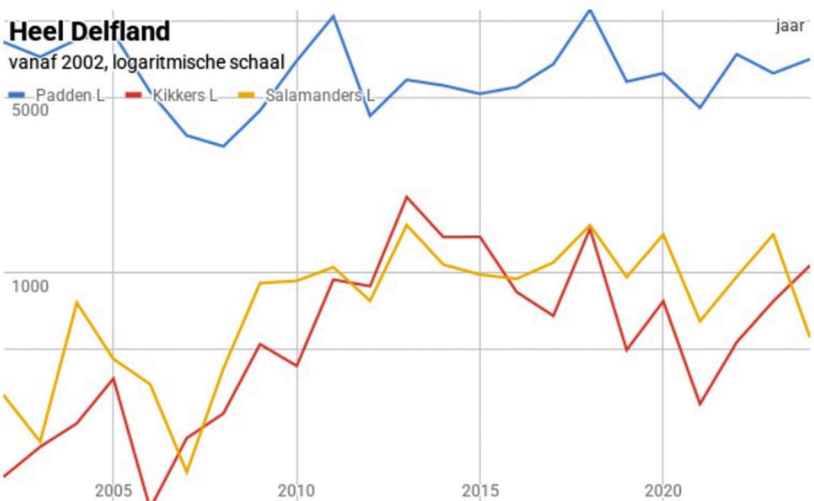
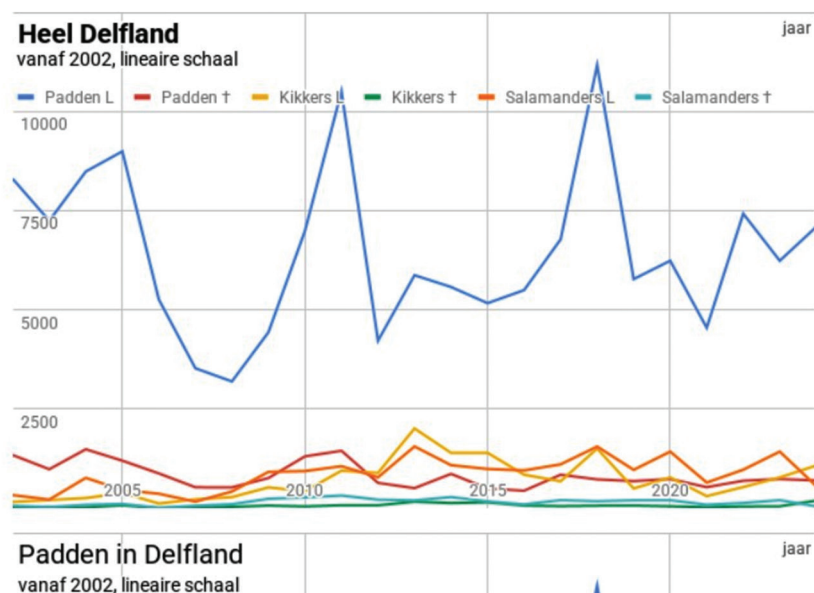
In het eerste jaar van het jaarthema ontvingen we 135 waarnemingen.

In 1990 werden de volgende aantallen overgezet:

203 pad, levend; 100, pad dood; 43 kikker, levend; 14 kikker dood

In 2025 zien we de volgende aantallen gewone pad 7.761, L (2024: 7.090) 371, D (2024: 697)
kleine watersalamander 1.292, L (2024: 1.073) 175, D (2024: 188)
kikkers, voornamelijk de bruine kikker 470, L (2024: 556) 14, D (2024: 44)

Hieronder tref je de ontwikkeling van de aantallen in 2002 tot en met 2025.
In de lineaire schaal zie je de aantallen; in de logaritmische schaal zie je de verhoudingen.

Paddenbescherming.

Paddenoverzetten is natuurlijk een directe activiteit om een pad te beschermen, echter het is geen bescherming van de populatie. Wij proberen het aantal dode dieren zo laag mogelijk te houden. Wanneer het percentage dode dieren boven de 25% stijgt zijn er na korte tijd op zo'n locatie geen amfibieën meer te vinden.

In de eerste jaren richtten wij ons op de directe bescherming. De gemeente Delft was bereid om afschermroosters op trottoirkolken te plaatsen, deze hebben zeer goed gefunctioneerd. Ons advies om deze roosters na de paddentrek te verwijderen werd niet opgevolgd. Ze hebben vele jaren goed gefunctioneerd. Tot we opeens hoorden dat de roosters waren verwijderend en via het afval waren afgevoerd.

De wijk Ypenburg ging over van Pijnacker naar Den Haag, daar was een giga locatie met zo'n 1.000 levend overgezette padden. Joop van Buuren heeft vele uren besteed

aan de besprekingen met de bouwers van deze wijk en ze vele malen gecorrigeerd op fouten in tekeningen. Het resultaat was er dan ook, op diverse plekken is de weg ondertunneld voor de padden. En nog steeds hebben we jaarlijks contact met de gemeente Den Haag over het onderhoud van deze tunnels.

Een klas van het Delftse Technasium heeft geprobeerd de oorzaken te achterhalen waarom op twee locaties de aantallen zo sterk terug zijn gelopen. Zij hebben geen aanwijsbare oorzaak kunnen achterhalen.

Bescherming van de populatie

De bescherming varieert van het inrichten van vaarten, vijvers, sloten, het beheer van deze gebieden, maatregelen om de overschrijding van de normen voor bestrijdingsmiddelen tegen te gaan en de bestrijding van de rode Amerikaanse rivierkreeft, want deze laatste vreet alles weg.

Inrichten van gebieden

In diverse overlegorganen van gemeenten brengen wij dit onder de aandacht. Toen we een oproep lazen voor een kandidaat voor het Hoogheemraadschap van Delfland voor de fractie Natuur hebben wij een lid naar voren geschoven voor deze functie en deze is aangesteld.

Bestrijdingsmiddelen

In de gemeenten Pijnacker-Nootdorp en Lansingerland zijn we rechtszaken gestart om het spuiten te stoppen.

Communicatie en informatie

Zeker het aantal overzetters is volledig afhankelijk van de PR. Deze vindt plaats via persberichten, affiches en onze eigen (sociale) media. De affiches worden op vele plekken in de wijken en dorpen door de (oud) deelnemers opgehangen. De paddentrek trekt ook altijd veel landelijke publiciteit. Deze golf wordt door ons gevoed door alle landelijk media te informeren over onze activiteiten. Regelmatig worden we dan ook voor, tijdens en na de paddentrek door de pers benaderd. Ieder verzoek wordt beantwoord.

De paddenoverzetters ontvangen per email of whatsapp de diverse instructies en affiches. Ook krijgen ze onze Nieuwsbrief waarin kort en bondig de voortgang van de paddentrek in ons werkgebied staat beschreven. Op onze website is een aparte bladzijde opgenomen over de paddentrek waar dagelijks wordt beschreven of de weersomstandigheden die dag gunstig zijn. Nieuwe overzetters worden uitgenodigd voor een instructie. Tegenwoordig gaat dat via Zoom, in eerdere jaren waren dat bijeenkomsten in diverse plekken in ons werkgebied. Elke locatiecoördinator instrueert de paddenoverzetter in het veld. De meeste locatiecoördinatoren organiseren een start- en een eindbijeenkomst. Dat zijn heel gezellige en vruchtbare activiteiten.

Samenwerking gemeenten

In 2003 is ons Beschermingsplan Amfibieën aan de Delftse wethouders Grashoff en Torenstra overhandigd met een lovende reactie en de toezegging dat de uitvoering ter hand zal worden genomen. De meeste zijn door de gemeente Delft uitgevoerd. Alle gemeenten plaatsen borden om voor de paddentrek te waarschuwen.

Op ons verzoek heeft de gemeente Delft twee verkeersbesluiten genomen met omleidingsroutes waardoor twee wegen konden worden afgezet: de Kerpolderweg en de Tweemolentjesvaart.

We konden bij de gemeente Delft ook een aanvraag indienen voor financiële en organisatorische ondersteuning. Dat betekende een vast contact bij de gemeente en ondersteuning in de PR.

Ondertussen waren diverse gemeenten in ons werkgebied gefuseerd tot Westland, Pijnacker-Noorddorp en Lansingerland. Voor al de laatste gemeente bood alle hulp, speciale borden werden ontworpen en geplaatst en de uitklimmatten in kolken werden met succes geplaatst.

De paddentrek, collectie Natuurlijk Delfland

Op verzoek van de gemeenten Maasluis, Vlaardingen en Schiedam namen wij de coördinatie over voor de paddentrek in deze gemeenten. De gemeenten deden dat eerst zelf. Wij kregen hiervoor een financiële ondersteuning.

RAVON

Als regionale KNNV organisatie hadden we intensief contact met diverse paddenoverzet-groepen in Nederland. De noodzaak om daar coördinerend bij op te treden kwam naar voren.

We hebben toen www.padden.nu ingesteld (padden.nl was al bezet) en zijn met de landelijk KNNV gaan praten. De KNNV wilde dat niet onder haar vleugels nemen en verwezen ons naar RAVON (Reptielen Amfibieën en Vissen Onderzoek Nederland), waarna we na korte tijd het eigendom van padden.nu aan hen hebben overgedragen.

Op verzoek van RAVON deden wij ook mee om de slachtoffers in putten (straatkolken) in beeld te krijgen. Al jarenlang haalden we op een aantal plekken de padden uit de put. Met deze cijfers in de hand en geëxtrapoleerd voor Nederland bleken er honderdduizenden slachtoffers te vallen. De riooljongens in het land stonden versteld van deze aantallen. Uiteraard hebben we meegedaan

aan de proef om paddenuitklamladdertjes uit te proberen.

Ontwikkelingen organisatie.

We begonnen per jaar met één coördinator (Geert van Poelgeest, Ton Ruys, Sjef van Asten, Elly van de Lelie en Joop van Buuren). Toen Joop na 16 jaar terugtrad heeft bij voor iedere locatie een locatiecoördinator ingesteld. De totale coördinatie bestaat nu uit drie personen, waarbij de huidige taakverdeling is: ICT (André Jongeling), contacten gemeenten (Ondine Kloppenburg) en financiën en PR (Geert van Poelgeest). In Natuurlijk Delfland zijn we gewend om onze activiteiten te beschrijven in ons Organisatiehandboek. De paddentrek heeft daar ook een plek in het hoofdstuk 9.1, dit in het deel 9 "Kleine activiteiten" (-: Er is geen activiteit die zo groot is!

Door de successen met onze jaarthema's hebben we de landelijke vereniging benaderd en werd dit door de landelijke vereniging met publieksacties overgenomen. De eerste actie 1991, de vliegengzwam, was een groot succes met 10.000 waarnemingen. Vanaf toen ben ik 7 jaar perscoördinator voor de KNNV geweest.

In 2007 hebben we het jaarthema "Kikkers, padden en salamanders" gehaald, waarbij

een tentoonstelling is ontwikkeld, les werd gegeven op basisscholen en kikkertrapjes zijn verstrekt.

Wanneer zijn wij tevreden rond paddentrek?

Natuurlijk zijn we tevreden als er zo veel mogelijk padden zijn overgezet. Een tweede tevredenheidspunt is als de paddenoverzetters en de buitenwereld de paddentrek verbinden met Natuurlijk Delfland in ons werkgebied.

Elke locatiecoördinator wordt geacht lid te zijn van Natuurlijk Delfland; om dit te stimuleren krijgt hij of zij een gratis lidmaatschap voor het eerste jaar. Regelmatig worden paddenoverzetters dan ook lid. We krijgen ook regelmatig vragen over padden, kikkers en salamanders die we uiteraard graag beantwoorden.